

№ 11/1958.

LAG- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande № 11/1958 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen ~~angående ändring av landskapslagen~~ om kommunalbeskattning i landskapet Åland. (№ 28/1958)

Sedan Landstinget över i ingressen nämnda framställning inbegärt lag- och ekonomiutskottets utlåtande, har utskottet behandlat ärendet och därvid enhälligt beslutat omfatta den i framställningen ingående motiveringen och de därpå grundade förslagen till ändring av gällande kommunalskattelag beträffande bl.a. sättet för fastställandet av den s.k. husbondeskatten och värdet av egen eller fri bostad. Sedan riksdagen nyligen antagit en lag, enligt vilken i princip ett sammanförande av beskattningsförfarandet för såväl stats- som kommunalbeskattningen införts, synes det utskottet angeläget understryka vikten av att landskapsstyrelsen vid utfärdandet av de i lagförslagets 4 och 19 §§ omnämnda anvisningarna och föreskrifterna i skälig mån följer principerna i de anvisningar finansministeriet för statens skattenämnder i sådant avseende årligen utfärdar. En minoritet inom utskottet påyrkade, att ett stadgande härom uttryckligen borde intagas i själva lagtexten.

I den föreslagna lagtexten har utskottet infört vissa rättelser, förtydliganden och tillägg. Dessa äro:

1. § 4 mom. 4. Kubikmeter per ha i skatteklass IV bör vara 1,4.
2. § 4 mom. 6. "Husbondelönen uppskattas utgående från arbetsvärdet per skattehektar" o.s.v. föreslås lyda: 'Husbondelönen uppskattas utgående från lägenhetens areal i skattehektar' o.s.v. Innebörden av begreppet 'arbetsvärde per skattehektar odlad jord' har utskottet ansett torva ett förtydligande så att därav framgår, att landskapsstyrelsen kan fastställa olika medelvärden beroende på lägenhetens areal.
3. § 4 mom. 7 p. 3). Ett tillägg av följande lydelse föreslås: 'såvitt därigenom erhållits skattbar inkomst'. Stadgandet ingår i nugällande kommunalskattelag och torde på grund av ett förbiseende ha utelämnats från landskapsstyrelsens framställning.
4. § 4 mom. 8 p. 1. Passusen "eller effektivare redskap" föreslås utgå såsom omotiverad. I övrigt synes det utskottet sannolikt att stadgandet i denna punkt endast i särskilt markanta fall äger tillämpning.
5. § 6 p. 6. "de anvisningar landskapsstyrelsen äger utfärda" föreslås lyda: 'de föreskrifter landskapsstyrelsen enligt 19 § äger fastställa'. Den av utskottet föreslagna lydelsen synes sakenligare med beaktande

av att föreskrifterna de facto äro bindande för taxeringsnämnderna. Dessutom harmonierar denna lydelse bättre med stiliseringen i § 19.

6. § 19 mom. 1 p. a) Såväl en omstilisering av som ett förtydligande av stadgandet har företagits. Ifrågavarande a) punkt föreslås lyda: 'för odlad = (se ^{lanttaxera} framst.) = beaktas'.

Hänvisande till vad ovan framhållits föreslår utskottet vördsamt, att Landstinget ville antaga följande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunalbeskattning i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut ändras §§ 4, 6, 17 och 19 samt slutstadgandet i landskapslagen den 18 juli 1956 om kommunalbeskattning i landskapet Åland (20/56) som följer:

§ 4.

Såsom lantbruksfastighet skall vid taxeringen anses lägenhet eller del därav, egen eller legd, där lantbruk eller skogsbruk bedrivs.

Enligt grunder, som anges i rikets förordning om kommunalbeskattning i landskommuner, given den 26 februari 1954, skola för bestämmande av nettoavkastningen lantbruksfastigheternas ägor uppmätas och den odlade marken samt naturlig äng och betesmark graderas samt skogsmarken klassificeras. Till odlad mark hänföres åker samt därmed jämförligt kulturbete. Graderingen utföres på basen av jordmånens naturliga beskaffenhet och produktionsförmåga samt ägornas läge. Skogsmarkens klassificering utföres på basen av dess produktionsförmåga.

Beskattningen av odlad mark samt ängs- och betesmark grundas på lantbruksfastighetens areal, det arealen motsvarande poängtalet, reducerat till hundradedelen, samt det av landskapsstyrelsen fastställda beskattningsvärdet för den härvid erhållna s.k. skattehektaren.

Beskattningen av skogsmark grundas på skogsmarkens areal, dennas klassificering samt det av landskapsstyrelsen fastställda penningvärdet för skattekuubikmeter enligt följande skatteklasser:

	IA	IB	II	III	IV	V
Kubikmeter per ha	4,4	3,8	2,9	2,2	1,4	0,6

Såsom husbondelön beskattas värdet av den skattskyldigas inom lantbruk och skogsbruk på egen eller arrenderad lägenhet utförda arbete, ledning av arbetet däri inberäknad, uppskattad i penningar till belopp som bort erläggas åt avlönad person. Såsom husbondelön må icke fastställas högre belopp än som motsvarar det arbete och ledningsarbete,

som av den skattskyldige kan utföras.

Husbondelönen uppskattas utgående från lägenhetens areal i skattehektar odlad jord i kommunen, enligt taxeringsnämndens prövning, med högst fem procents avvikelse från de av landskapsstyrelsen enligt § 19 fastställda medelvärdena. Föreligga sådana särskilda skäl, som nedan i mom. 7 och 8 nämnas, må likväl större avvikelser göras än ovan stadgats.

Skattbar husbondelön må minskas, därest

1) den skattskyldiges arbetsförmåga under skatteåret varit varaktigt nedsatt till följd av sjukdom, ålderdom, invaliditet eller annan liknande orsak;

2) den skattskyldige är kvinna;

3) den skattskyldige under en betydande del av skatteåret vistats på annan ort eller ägnat sig åt annat förvärvsarbete eller åt allmänt uppdrag, såvitt därigenom erhållits skattbar inkomst;

4) den skattskyldiges lägenhet är avlägset belägen i kommunen; eller

5) där andra särskilda med ovannämnda jämförbara skäl föreligga.

Skattbar husbondelön må höjas, därest

1) den skattskyldige är i besittning av större yrkesskicklighet än som är vanligt i kommunen;

2) den skattskyldige på sin mark utfört arbete i samband med avverkning eller utdrivning av sina skogsprodukter för avsalu;

3) den skattskyldige bedrivit i mom. 11 avsedd specialodling; eller

4) där andra särskilda med ovannämnda jämförbara skäl föreligga.

Värdet av det arbete, som husbondens barn eller andra familjemedlemmar, hans hustru, hemmavarande sonhustru och gift dotter undantagna, utfört till förmån för lantbruk och skogsbruk på lägenheten, skall taxeringsnämnden uppskatta med beaktande av de medelvärden, som landskapsstyrelsen fastställer, och i övrigt med iakttagande av vad i mom. 5, 6, 7 och 8 stadgas om uppskattning av husbondelön.

Husbondelön och värdet av familjemedlemmars arbete enligt mom. 9 må sammanlagda, utan sådana förhöjningar, som stadgas i mom. 8 p. 2) och 3), icke överstiga de totala arbetsutgifter, som lantbrukshållningen på likartad lägenhet i allmänhet anses kräva. Vid beräkning av de totala arbetsutgifterna skall taxeringsnämnden iakttaga det av landskapsstyrelsen fastställda medelarbetsvärdet per skattehektar med högst fem procents avvikelse.

Avviker odlings- eller produktionssättet på någon lantbruksfastighet väsentligt från det i kommunen allmänt brukliga, skall eventuell härige-

erhållen tilläggsinkomst enligt av landskapsstyrelsen årligen utfärda-
de anvisningar skäligen beaktas vid fastställandet av lägenhetens skatt-
bara avkastning. Odlings- eller produktionssätt anses avvika från det
i kommunen allmänt brukliga, om fastighetens åkerodling i betydande ut-
sträckning omfattat växter, vilkas odlande icke beaktats vid faststäl-
lande av nettoinkomsten per skattehektar, eller växter vilka kräva
intensivare odlingsätt än vanligt och vilka icke pläga såsom åkerväxter
odlas i kommunen, eller om lantbruksprodukternas omsättning i penningar
skett på ett väsentligt annorlunda och fördelaktigare sätt än i kommu-
nen i allmänhet.

Har fastighets avkastning nedgått i följd av frost, översvämning,
hagel, skogseld eller annat dylikt i avsevärt större mån än i kommunen
i allmänhet, skall sådan minskning i skälig mån beaktas vid beskatt-
ningen.

§ 6.

Såsom inkomst räknas även

1) vad skattskyldig för sin och sin familjs räkning tillgodogjort
sig av avkastningen från näring eller annan fastighet än lantbruks-
fastighet eller av varor, som han tillverkat eller tillsaluhållit,
ävensom delägare i öppet, kommandit- eller rederibolag eller med dem
jämförliga sammanslutningar tillgodoräknad skälig lön som fastställts
vid taxeringen av sammanslutningen, för det arbete delägaren utfört
såsom anställd i företaget;

2) vid överlåtelse av rörelses maskiner, redskap eller annan sådan
bruksegendom återbekommen, vid tidigare taxering godkänd avskrivning;

3) dividend eller utdelning, som den skattskyldige uppburit från
aktiebolag;

4) den vinst, som affärsföretag kan uppskattas ha av sin inom kom-
munen bedrivna rörelse, även om densamma utövas genom agentur, avdel-
ningskontor, filial eller annat dylikt organ;

5) vinster av tillfällig natur, därunder inbegripen vinst av icke
yrkesmässig avyttring av sådan fast eller lös egendom, som säljaren
genom köp eller byte förvärvat, om den fasta egendomen varit i sälja-
rens ägo under mindre än tio år och lösegendomen under mindre än fem
år, dock efter avdrag av möjligen liden förlust av andra likartade
överlåtelser;

6) förmån, uppskattad i penningar, som den skattskyldige åtnjutit
genom egen eller fri bostad för sig och sin familj, beräknad av ^{ägar}taxe-
ringsnämnden enligt deföreskrifter landskapsstyrelsen enligt 19 §/fast-

ställa;

7) det arbete, som den skattskyldiges hemmavarande barn eller andra familjemedlemmar, hustrun samt hemmavarande sonhustru och gift dotter undantagna, utfört till förmån för den skattskyldiges lantushåll och skogsbruk, därest de icke särskilt beskattas, dock ifråga om envar familjemedlem med beaktande av de avdrag, vilka i 10 och 11 §§ omförmälas; samt

8) av trädgård, fiskevatten, jaktmarker och övriga därmed jämförbara förmåner erhållen nettoinkomst.

§ 17.

Taxeringsnämnd i landskommun, som valts för verkställande av följande års taxering, tillhör att före utgången av oktober månad uppgöra förslag till de i § 19 nämnda taxeringsgrunderna.

Taxeringsnämnd, som valts för följande års taxering i Mariehamn, skall före utgången av oktober månad uppgöra förslag till de i § 19 punkt i) nämnda taxeringsgrunderna.

§ 19.

För beskattningen av i § 4 och § 6 punkterna 6) och 7) nämnda inkomster åligger det landskapsstyrelsen att, oberoende av om anmärkning gjorts mot taxeringsnämnds förslag eller ej, vidtagna sådana ändringar, som äro nödiga för att beskattningen må bliva riktig och i hela landskapet enhetlig och därvid för det skatteår, under vilket taxeringsnämndernas förslag tillkommit, fastställa

a) för odlad mark, likaså för ängsmark och för betesmark, ett skattehektarsvärde, som utgör den nettoavkastning, vilken, med beaktande av gängse drifts- och underhållskostnader, arbetslöner och skälig värdeminskning beräknas uppstå i de olika kommunerna på en hektar mark av ett-hundra poängs bonitet; vid denna beräkning skall enligt § 10 p. 4) avdragbara försäkringsavgifter och barnbidragspremier icke beaktas;

b) för skogsmark ett penningvärde per skattekubikmeter, som beräknas uppstå i de olika kommunerna med beaktande av gängse arbetslöner och övriga produktionskostnader, dock med undantag av enligt § 10 p. 4) avdragbara försäkringsavgifter, barnbidragspremier och skogsvårdsavgifter;

c) husbondelönens medelvärde per skattehektar odlad mark för lägenheter av olika storlek, beräknad med hänsyn till den allmänna lönenivån för lantarbetare i kommunen och till det kropps- och ledningsarbete, som lantushållet på olika stora lägenheter i medeltal anses kräva;

d) ett medelvärde per skattehektar av det ledningsarbete en husbonde, som själv icke deltagit i kroppsarbetet, kan anses ha utfört genom att

förestå lägenhetens ekonomi samt leda och planera arbetena;

e) medelvärden för det arbete, som utförts av husbondens hemmavaran-
de barn eller andra familjemedlemmar, vilka före ingången av skatte-
året fyllt 16 år; för familjemedlemmar av olika åldersgrupper och kön
må olika medelvärden fastställas;

f) medelarbetsvärdet per skattehektar odlad jord, vilket beräknas
motsvara det totala lantushållsarbete, som i allmänhet erfordras per
skattehektar vid gängse odlings- och produktionssätt;

g) vilka växtslag, som under skatteåret i landskapet skola anses ha
utgjort i § 4 mom. 1 avsedda specialodlingar, ävensom storleken av de
arbetskostnader och andra avdrag från bruttoavkastningen, som, per hek-
tar räknade, skola godkännas vid uppskattningen av tilläggsinkomsten
av dessa odlingar;

h) den procentuella skillnaden mellan olika zoner odlad mark, ängs-
och skogsmark; samt

i) värdet av den förmån, som den skattskyldige haft av egen eller
fri bostad, varvid särskilda medelvärden och tillåtna procentuella av-
vikelser från dem skola fastställas för bostäder av olika storlek och
standard med beaktande av hyresnivån i de olika kommunerna.

Till ledning för taxeringsnämnderna må landskapsstyrelsen utfärda
anvisningar rörande tillämpningen av i mom. 1 nämnda beskattningsgrun-
der.

Denna landskapslag tillämpas från den 1 januari 1959, dock så, att
taxering efter densamma första gången verkställs år 1960. Genom denna
landskapslag upphäves med verkan från den 1 januari 1958 samtliga i
landskapslagen om kommunalförvaltning i Mariehamn, given den 14 juli
1948, samt i landskapslagen om kommunallag för landskommunerna i land-
skapet Åland, given den 21 augusti 1930, ingående stadganden angående
beskattning jämte i dem senare gjorda ändringar. Dock skall i kommun,
där klassificering av skogsmarken icke genomförts enligt de i § 4 mom.
2 angivna grunderna, till dess sådan klassificering verkställts, skogs-
marken beskattas enligt de grunder, som voro gällande den 31 december
1956. I kommun, där bonitering av odlad mark, ängs- eller betesmark
icke slutförts enligt förstnämnda grunder, skall sådan mark, till dess
boniteringen genomförts, vid beskattningen omräknas till skattehektar
sålunda, att en hektar av I klass anses utgöra 1,3 skattehektar, en
hektar av II klass 1 skattehektar och en hektar av III klass 0,7
skattehektar.

Beskattning av inkomst under åren 1957 och 1958 skall verkställas med tillämpning av före den 1 januari 1959 gällande lagstiftning.

Mariehamn den 24 november 1958.

På lag- och ekonomiutskottets vägnar:

Valter Nordas
Valter Nordas.

Curt Carlsson
Curt Carlsson.

Närvarande i utskottet: ordföranden Valter Nordas, viceordföranden John Johansson och ledamöterna Viktor Arvidsson, Paul Blomqvist samt Harry Lindfors.